

Jaarverslag integriteit 2020

(cursa 2021001768)

Inleiding

Bestuurlijke integriteit

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. Zo zijn er gedragscodes vastgesteld voor de raad en voor het college.

De burgemeester

De burgemeester heeft de bijzondere taak om de bestuurlijke integriteit van zijn gemeente te bevorderen. Deze verantwoordelijkheid is vanaf 1 februari 2016 wettelijk verankerd in de Gemeentewet. Onder die verantwoordelijkheid valt in ieder geval het in preventieve zin adviseren of coachen, het aankaarten van dilemma's of –in geval van ernstige incidenten– het entameren van onderzoek. Integriteitsproblematiek wordt besproken in het Presidium.

Ambtelijke integriteit

Op grond van de ambtenarenwet (artikel 125 quater) voert het college een integriteitsbeleid om goed ambtelijk handelen te bevorderen.

Concreet betekent dat:

- a. het bevorderen van het integriteitbewustzijn en het (moreel) verantwoord handelen van medewerkers evenals medewerkers beschermen tegen misstappen door onnodige risico's en verleidingen weg te nemen;
- b. het versterken van het vertrouwen van medewerkers in elkaar;
- c. het versterken van het vertrouwen van de klanten (inwoners, bedrijven);
- d. het borgen van integriteit binnen de gemeente;
- e. zorgen voor een balans tussen het zelfstandig oordelen en handelen van medewerkers, en het voorkomen en zorgvuldig aanpakken van integriteitschendingen.

Waarden en normen

Integriteit is een belangrijk onderdeel van het professioneel functioneren van medewerkers. Dat houdt onder meer in dat handelingen en gedrag in lijn moeten zijn met belangrijke normen en waarden van een organisatie.

Kernbegrippen integriteit

De gemeente kiest voor de volgende kernbegrippen als het gaat om integriteit:

Betrouwbaarheid, onpartijdigheid, transparantie, zorgvuldigheid en dienstbaarheid.

Vertaald naar de werksituatie zijn voorbeelden hiervan: een dienstverlening die in overeenstemming is met deze kernwaarden, hoe om te gaan met eigendommen van de gemeente, activiteiten binnen en buiten diensttijd en het aannemen van geschenken.

Verantwoording 2020

De wettelijke verantwoordingsplicht is opgenomen in de Ambtenarenwet, artikel 125 quater:

"Het bevoegd gezag van ambtenaren die door of vanwege het rijk, de provincies, de gemeenten of de waterschappen zijn aangesteld,

- a.** voert een integriteitsbeleid dat is gericht op het bevorderen van goed ambtelijk handelen en dat in ieder geval aandacht besteedt aan het bevorderen van integriteitsbewustzijn en aan het voorkomen van misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie;
- b.** zorgt ervoor dat het integriteitsbeleid een vast onderdeel uitmaakt van het personeelsbeleid in ieder geval door integriteit in functioneringsgesprekken en werkoverleg aan de orde te stellen en door het aanbieden van scholing en vorming op het gebied van integriteit;
- c.** draagt zorg voor de totstandkoming van een gedragscode voor goed ambtelijk handelen;
- d.** stelt in overeenstemming met de Tweede Kamer, onderscheidenlijk provinciale staten, de raad of het algemeen bestuur, vast op welke wijze jaarlijks verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde integriteitsbeleid en over de naleving van de gedragscode."

Aantal integriteitsmeldingen in 2020

In 2020 zijn er in totaal 15 integriteitsmeldingen ingediend, waarvan 1 door inwoners en de overige 14 door raadsleden.

De meldingen zijn gericht tegen:

	aantal	status
college	1	Afgehandeld*
college + burgemeester + individuele wethouder	1	In onderzoek
college + gemeenteraad	1	Afgehandeld**
individueel raadslid	12	In onderzoek

* De integriteitsmelding die door inwoners was ingediend is ongegrond verklaard.

** Het indienen van deze melding was niet de geëigende weg, omdat het de afhandeling van een klacht betrof. De melder is doorverwezen naar de Nationale ombudsman.

*** De integriteitsmeldingen die door raadsleden zijn ingediend worden ter advisering voorgelegd aan de door de raad ingestelde integriteitscommissie.

Het Bibob beleid

Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB) beleid is vormgegeven. In 2020 is er één onderzoek uitgevoerd.

Onderstaand een overzicht van een aantal basisnormen en wat in 2020 is ondernomen op gebied van integriteit. Het gaat daarbij niet alleen om ambtelijke integriteit, maar ook om de bestuurlijke integriteit.

1. Aandacht voor Integriteit

Basisnorm	Uitvoering
De organisatie verricht vanuit integriteitsoogpunt binnen de organisatie of binnen onderdelen daarvan periodiek onderzoek naar kwetsbare handelingen, functies en processen.	Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de controller en door de accountant.

Het politiek verantwoordelijk orgaan wordt betrokken bij de ontwikkeling en de evaluatie/verantwoording van het integriteitsbeleid	Werkgroep bestuurlijke vernieuwing is ingesteld. Aan de raad wordt jaarlijks verslag gedaan.
De organisatie bevordert het integriteitsbewustzijn.	Dit gebeurt onder meer in de gesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers over het functioneren van de medewerker. Bij aanstelling wordt de ambtseed afgenomen.
Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat het integriteitsbeleid onderdeel uitmaakt van het personeelsbeleid.	Er zijn diverse regelingen vastgesteld op het gebied van de integriteit, het maakt onderdeel uit van de gesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers, bij werving en selectie wordt er aandacht aan besteed (bijvoorbeeld door het voorleggen van integriteitsdilemma's)
De organisatie neemt maatregelen die misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie moeten voorkomen.	De gemeente werkt voor meerdere processen met het vier- of zes-ogen principe.

2. Gedragscodes

Basisnorm	Uitvoering
De gedragscode is goed kenbaar voor medewerkers	De gedragscode is via intranet bekendgemaakt en te raadplegen. Bij introductiegesprekken wordt de gedragscode besproken.

3. Onderzoeken bij werving en selectie

Basisnorm	Uitvoering
De organisatie beschikt over procedures in het kader van werving- en selectie waarin aandacht wordt besteed aan integriteit. Deze procedures zien op het controleren van diploma's en getuigschriften, procedures tijdens het sollicitatiegesprek, het controleren van referenties en het hanteren van een verklaring omtrent het gedrag.	De gemeente beschikt over een procedure voor werving en selectie, waarin aandacht wordt besteed aan integriteit. Referenties worden opgevraagd. Een verklaring omtrent het gedrag is een vereiste voor indiensttreding.

4. Het afleggen van de eed of belofte

Basisnorm	Uitvoering
Bij de indiensttreding van medewerkers leggen deze de eed of de belofte af.	Nieuwe medewerkers leggen een ambtseed af en inhuurkrachten ondertekenen een integriteitsverklaring.

5. Nevenwerkzaamheden

Basisnorm	Uitvoering
Er is een nadere regeling voor de verplichte melding van nevenwerkzaamheden.	Medewerkers melden nevenwerkzaamheden met een formulier bij hun leidinggevende. Uitgangspunt is dat nevenwerkzaamheden zijn toegestaan, mits zij geen

	<p>belemmering vormen voor het functioneren van de betreffende medewerker en/of de openbare dienst. Nevenwerkzaamheden die een goede functievervulling belemmeren of het goed functioneren van de gemeente in de weg staan, kunnen verboden worden. Ook kunnen voorwaarden gesteld worden aan het vervullen van de nevenwerkzaamheden.</p> <p>Ook wanneer nevenwerkzaamheden worden uitgevoerd op tijdstippen die een goede functievervulling in de weg staan, kan de gemeente de medewerker opdragen de nevenwerkzaamheden aan te passen.</p>
De organisatie houdt een geactualiseerd overzicht bij van de gemelde nevenwerkzaamheden.	Nevenfuncties van bestuurders en gemeentesecretaris worden op de website gepubliceerd. Bestuurders dienen jaarlijks hun neveninkomsten op te geven via een webapplicatie aan een door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan te wijzen instantie. De gemeenten hebben geen taak in de opgave zelf, wel in de uiteindelijke verrekening.

6. Maatregelen gericht op informatiebescherming

Basisnorm	Uitvoering
De organisatie stelt voorschriften vast over het kennisnemen van of omgaan met vertrouwelijk informatie	Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. In het kader van de informatieveiligheid hebben alle medewerkers van de gemeente verplicht de online training iBewustzijn (4 modules en een examen) moeten volgen.
Er worden maatregelen getroffen die beogen te voorkomen dat onbevoegde derden vertrouwelijke gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen.	De gemeente Bloemendaal heeft meerdere maatregelen getroffen die erop toezien om te voorkomen dat onbevoegde derden vertrouwelijke gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Zo heeft iedereen een eigen account, niet iedereen heeft toegang tot bepaalde gegevens en tot de schijven van de gemeente. Er is sprake van autorisatiebeperking.

7. Relatiegeschenken

Basisnorm	Uitvoering
Voor het aannemen van geschenken of uitnodigingen is een regeling getroffen.	In de gedragscodes zijn regels vastgelegd voor het aannemen van relatiegeschenken. In de gedragscode zijn voorschriften opgenomen hoe medewerkers omgaan met geschenken.
De regeling bevat een meldplicht voor het aannemen van geschenken en uitnodigingen.	Geschenken dienen met een formulier te worden gemeld bij de leidinggevende. Geschenken met waarde boven € 50,- geregistreerd en teruggestuurd naar de afzender. Eens per jaar toetst de ethische commissie (bestaande uit de gemeentesecretaris, manager HRM & Facilitaire Zaken en lid OR) alle meldingen. In 2020 zijn er ambtelijk geen geschenken gemeld.

8. Inkoop- en aanbestedingsprocedure

Basisnorm	Uitvoering
De organisatie stelt een inkoop- een aanbestedingsbeleid vast.	Het beleid wordt getoetst op juistheid door stichting RIJK
De regeling bevat richtlijnen voor het aantal aan te vragen offertes en de vastlegging van keuzen voor bepaalde procedures van aanbesteding.	De regeling wordt getoetst op juistheid door stichting RIJK

9. Vertrouwenspersoon voor integriteit

Basisnorm	Uitvoering
Er wordt een vertrouwenspersoon of instantie voor integriteit kwesies aangesteld. De vertrouwenspersoon kan tevens belast zijn met vertrouwenszaken voor discriminatie of seksuele intimidatie	De manager HRM en Facilitaire Zaken is aangewezen als integriteitscoördinator. Hij zorgt voor het coördineren, implementeren en bewaken van het integriteitsbeleid. Er is een interne vertrouwenspersoon, maar ook is er een externe vertrouwenspersoon die kan worden ingeschakeld. In 2020 zijn er ambtelijk geen zaken gemeld bij de vertrouwenspersoon.

10. Meldingsprocedure bij het vermoeden van een misstand

Basisnorm	Uitvoering
Er is voorzien in een procedure voor de wijze waarop binnen de organisatie vermoedens van aantastingen van de integriteit door de medewerkers kunnen worden aangekaart (klokkenluidersregeling).	Er is een regeling Melden vermoeden misstand. Hierin zijn een interne en externe procedure opgenomen die medewerkers dienen te volgen bij het vermoeden daarvan. Er is een interne vertrouwenspersoon voor de regeling Klokkenluiders. Er is ook een extern meldpunt voor de regeling Klokkenluiders. In 2020 zijn er geen meldingen gedaan op basis van deze regeling.
De regeling bevat toegang tot een onafhankelijke instantie	In de regeling Melden vermoeden misstand is toegang tot het Huis van de Klokkenluiders als extern meldpunt opgenomen. De melding kan gestuurd worden naar: Commissie klokkenluiders gemeentelijke overheid.
(vermoedens van) integriteitsschendingen door werknemers	Er is een Regeling integriteitsmeldingen ambtenaren. Deze regeling richt zich op de procedure, werkwijze en taakverdeling voor de behandeling van meldingen van (vermoedens van) integriteitsschendingen die gepleegd zijn door werknemers.

11. Overige zaken

Raadsbijeenkomst	Het Steunpunt Integriteitsonderzoek Politieke Ambtsdragers heeft voor raadsleden en duo-commissieleden een thema avond over Integriteit gegeven op 9 december 2020.
Protocol en verordening integriteitscommissie	De raad heeft in 2020 het Integriteitsprotocol en de Verordening Integriteitscommissie voor de behandeling van integriteitsmeldingen jegens politieke ambtsdragers vastgesteld. Daarmee worden de integriteitsmeldingen jegens politieke ambtsdragers voortaan volgens dit Protocol behandeld door een door de gemeenteraad geïnstalleerde Integriteitscommissie.
Raadsonderzoek weerbaar bestuur	Het Verweij-Jonker Instituut heeft in opdracht van de gemeenteraad een rapport geschreven: 'Kijken naar de toekomst'. In een raads sessie zijn zeven beginselen van goed bestuur besproken waarbij ook het onderwerp integriteit is geagendeerd.